

Toimintasuunnitelma 2019

Liite 1 – Hankekuvaukset

KENIA

Vuonna 2019 Solidaarisuuden kenialaiset kumppanijärjestöt vahvistavat viestintää ja vaikuttamista edellisvuonna tarjotun koulutuksen pohjalta. Viestintätoimia koordinoi kumppanijärjestö CECOMEn hankkeeseen kytketty hankkeiden yhteinen viestintäkoordinaattori. Keskeisiä toimenpiteitä vuoden aikana ovat laadukkaan painetun materiaalin tuottaminen, nettisivujen ja sosiaalisen median kanavien säännöllinen päivittäminen, blogikirjoitukset, radiolähetykset sekä ns. kokemusasiantuntijoiden ja roolimallien kokemusten tallentaminen.

Yhteistyössä suomalaisen asiantuntijajärjestön Vammaiskumppanuus ry:n ja sen kenialaisten kumppanijärjestöjen kanssa kartoitetaan vuoden aikana vammaisten naisten tilannetta Solidaarisuuden hankealueella ja Solidaarisuuden hankkeiden tematiikkaan liittyen. Tavoitteena on ensi vaiheessa tunnistaa ja kitkeä vammaisten naisten osallistumisen esteitä ja lisätä vammaisten naisten osuutta Solidaarisuuden hankkeiden hyödynsaajista.

Solidaarisuus – Muungano Gender Forum (Kisiin ja Nyamiran maakunta)

- Tarkoitus: eri sektorit osallistavan keskustelun virittäminen, naisten asemaan liittyvien alueellisten erityishaasteiden sekä tarvittavien toimenpiteiden identifiointi
- Hankevaihe: toinen toteutusvuosi
- Budjetti 2019: 52 500 €
- Hyödynsaajat 2018-21: suorat 500 (yht. 40 kokoontumista v. 2018-21, tavoittavat kukin keskimäärin 50 hlö, joista osa samoja, osa vaihtuu aihepiiriin mukaan)

Vuonna 2018 käynnistyneen Solidaarisuuden koordinoiman tasa-arvofoorumin tavoitteena on saattaa Kisiin ja Nyamiran maakunnissa toimivat julkisen, yksityisen, yliopisto- ja järjestösektorin toimijat yhteen keskustelemaan ja identifioimaan naisten asemaan liittyviä alueellisia erityishaasteita ja niiden edellyttämiä toimenpiteitä. Eri sektoreiden edustajista koottu ohjausryhmä tukee Solidaarisuuden paikallista vaikuttamistyön suunnittelijaa foorumin kehittämisessä ja juurruttamisessa.

Foorumi järjestetään joka kuukauden viimeinen keskiviikko Kisiissä. Jokaisessa kokoontumisessa on rajattu teema ja sen pohjalta valitut alustajat. Teemat valitaan siten että ne ovat linjassa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden, Kenya 2030 -vision sekä Nyamiran ja Kisiin maakuntien kehityssuunnitelmien kanssa. Vuonna 2019 teemat keskittyvät naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn ja laajenevat myöhemmin mm. naisten taloudellisen roolin ja oikeuksien vahvistamiseen.

Foorumilla käsiteltävien ratkaisumallien toimeenpanon tehostamiseksi Solidaarisuus kouluttaa Nyamiran ja Kisiin aluehallinnon viranomaisia. Tämä kytkeytyy Cecomien (Kisii) ja Manga Heartin (Nyamira) hankkeiden osana toteutettavaan maakuntahallinnon tasa-arvosektorin koordinaatioryhmän tukemiseen (ks. alla).

Centre for Community Mobilisation and Empowerment (CECOME) – Naisiin kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisy Kisiin maakunnassa (jatkohanke)

- Tarkoitus: yhteisön jäsenet tietävät naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisoikeuksista ja edistävät niitä
- Hankevaihe: toteutusvuosi 2/4
- Budjetti 2019: 119 500 €

- Hyödynsaajat 2018-21: suorat 2 222 / epäsuorat 11 365

Hankkeessa rekrytoidaan uusia ns. avainvapaaehtoisia ja vahvistetaan aiemmin rekrytoitujen vapaaehtoisten osaamista naisiin kohdistuvan väkivallan syistä ja seurauksista sekä naisten ja tyttöjen oikeuksista. Yhteistyökouluissa näistä teemoista keskustellaan oppitunneilla ja kerhoissa sekä oppilaiden ja vanhempien yhteiskeskusteluissa. Lisäksi järjestetään koulujen välisiä draama-, väittely- ja musiikkikilpailuja aihepiirin tiimoilta. Tietoa välitetään myös nuorten ja naisten ryhmiin joiden vertaisoppimista ja kokemustenvaihtoa tuetaan yhteistapaamisissa. Nuorten ryhmiä tuetaan myös järjestämään urheilutapahtumia, joiden yhteydessä tiedotetaan hankkeen teemoista. Ihmis- ja lasten oikeuksien parissa toimivista aluehallinnon virkamiehistä kootaan *Male Champions* -ryhmä, joka edistää naisten oikeuksien toteutumista tekemällä mm. kylävierailuja.

Solidaarisuus ja Cecome tukevat Kisiin aluehallintoa kuukausittain kokoontuvan tasa-arvosektorin koordinaatioryhmän kokousten järjestelyissä. Koordinaatioryhmä on merkittävässä roolissa Solidaarisuuden vuonna 2018 käynnistyneen Muungano tasa-arvofoorumin (ks. hankekuvaus yllä) identifioimien tasa-arvoaloitteiden toimeenpanossa.

Tujikatze Humanitarian Program (THUMP) – Tyttöjen sukuelinten silpomisen ehkäisy Nyamiran maakunnassa (jatkohanke)

- Tarkoitus: yhteisön jäsenet tietävät silpomisen haittavaikutuksista ja ovat halukkaampia keskustelemaan aiheesta
- Hankevaihe: toteutusvuosi 2/4
- Budjetti 2019: 77 000 €
- Hyödynsaajat 2018-21: suorat 4 281 / epäsuorat 25 275

THUMP:n hankkeen keskeisinä muutosagentteina toimivat järjestön kouluttamat ns. avainvapaaehtoiset sekä vertaiskouluttajat. Yhteisön jäsenten tietoisuutta tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen haittavaikutuksista lisätään valmentamalla yhteistyökoulujen opettajista ja oppilaista, nais-, mies- ja nuorisoryhmien jäsenistä vertaiskouluttajia. Vastuunkantajia ja mielipidevaikuttajia THUMP tavoittaa vierailemalla säännöllisesti ”kyläkomiteoissa” (baraza) sekä uskonnollisten johtajien ja kyläterveydenhoitajien tapaamisissa.

Yhteistyökouluissa järjestetään sekä koulujen sisäisiä että niiden välisiä väittelyitä ja draamatyöpajoja hankkeen teemaan liittyen. Noin 85 tyttöä ja 65 poikaa pääsee osallistumaan lomakausina huhti-, elo- ja joulukuussa järjestettävälle viikon mittaisille leireille. Leireillä nuorten kanssa keskustellaan mm. silpomisen riskeistä, seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja -oikeuksista, aikuistumiseen liittyvistä vastuista. Leirit tarjoavat tytöille ns. vaihtoehtoisen aikuistumisriitin silpomisen sijaan.

Manga Heart Orphan Care – Tyttöjen sukuelinten silpomisen ehkäisy Nyamiran maakunnassa (jatkohanke)

- Tarkoitus: yhteisön jäsenet tietävät silpomisen haittavaikutuksista ja ovat halukkaampia keskustelemaan aiheesta
- Hankevaihe: toteutusvuosi 2/4
- Budjetti 2019: 77 500 €
- Hyödynsaajat 2018-21: suorat 10 466 / epäsuorat 72 500

Manga Heartin hankkeen keskeisinä muutosagentteina toimivat järjestön kouluttamat ns. avainvapaaehtoiset sekä vertaiskouluttajat. Yhteisön jäsenten tietoisuutta tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen haittavaikutuksista lisätään valmentamalla yhteistyökoulujen opettajista ja oppilaista, nais-, mies- ja nuorisoryhmistä jäsenistä vertaiskouluttajia. Lisäksi koulutetaan kyläpäälliköitä, kylänvanhimpia ja paikallisseurakuntien johtajia silpomisen riskeistä sekä ehkäistään terveydenhuollon ammattilaisten toteuttamia silpomisia kohdistamalla vaikuttamistyötä myös sairaaloihin.

Manga Heart ulottaa toimintaansa Kiogutwan alueelta Mwa-Bosiren alueelle. Yhteistyökouluissa järjestetään lähes kuukausittain urheilu- ja kirjoituskilpailuja, väittelyitä ja draamatyöpajoja joissa tuodaan esiin silpomisen haittavaikutuksia ja tyttöjen oikeuksia. Noin 50 tyttöä ja 50 poikaa pääsee osallistumaan lomakausina huhti-, elo- ja joulukuussa järjestettävälle viikon mittaisille leireille. Leireillä nuorten kanssa keskustellaan mm. silpomisen riskeistä, seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja -oikeuksista, aikuistumiseen liittyvistä vastuista. Leirit tarjoavat tytöille ns. vaihtoehtoisen aikuistumisriitin silpomisen sijaan.

Solidaarisuus ja Manga Heart tukevat Nyamiran aluehallintoa kuukausittain kokoontuvan tasa-arvosektorin koordinaatioryhmän kokousten järjestelyissä. Kyseinen koordinaatioryhmä on merkittävässä roolissa Solidaarisuuden vuonna 2018 käynnistyneen Muungano tasa-arvofoorumien identifioimien tasa-arvoaloitteiden toimeenpanossa.

Naisten toimeentuloa ja yrittäjyyttä edistävä työ Keniassa

- Tarkoitus: naiset ovat taloudellisesti voimaantuneita sekä naisten asema perheiden sisällä ja yhteisöissä on parantunut
- Hankevaihe: suunnitteluvaihe
- Budjetti 2019: 82 000 €
- Hyödynsaajat 2018-21: tarkentuu suunnitteluvaiheen aikana

Solidaarisuus suunnittelee paikallisten kumppanien kanssa naisten toimeentuloa ja yritystoimintaa edistävän ohjelman vuoden aikana. Suunnitteluvaihe sisältää kumppanien hanke- ja taloushallinnon kapasiteettia vahvistavia toimia. Kisiissä aloitettava toimeentulotyö linkittyy vuonna 2015 alueella aloitettuun työhön naiseen kohdistuvan väkivallan, erityisesti naisten sukuelinten silpomisen, ennaltaehkäisemiseksi.

SOMALIMAA

Solidaarisuus – Health & Business Training Manual

- Tarkoitus: tasa-arvotyöntekijöiden työn pohjalta kootaan koulutusmanuaali naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevän ja matalasti koulutettujen naisten pienyrittäjyyttä tukevan työn yhdistämisestä
- Hankevaihe: toinen toteutusvuosi
- Budjetti 2019: 54 500 €
- Hyödynsaajat 2018-21: Solidaarisuuden tukemien hankkeiden työntekijät ja hankkeiden rekrytoimat fasilitaattorit

Solidaarisuuden kumppanijärjestöjen (SOYDAVO, CLHE ja ADO) naispuolisilla tasa-arvotyöntekijöillä on vuosien kokemus naisten voimaantumisen tukemisesta haurailta alueilla. Solidaarisuuden paikallisen koulutussuunnittelijan johdolla he kehittävät naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevää ja naisten pienyrittäjyyttä edistävää koulutuskokonaisuutta. Tämän oppimis- ja kehittämisprosessin pohjalta koulutussuunnittelija kokoaa Solidaarisuudelle koulutusmanuaalin vuoden 2020 loppuun mennessä. Manuaalin tavoitteena on kuvata miten väkivalta- ja toimeentulotyötä voidaan yhdistää ja tarjota myös luku- ja laskutaidottomille naisille syrjäisissä ja haurassa yhteisöissä.

Tasa-arvotyöntekijöille prosessi tarjoaa mahdollisuuden oppia toisiltaan, suunnitella yhdessä toimintatapoja ja testata uusia työmenetelmiä. Solidaarisuus tukee työryhmän jäseniä koulutuksen, neuvonnan ja verkostoitumisen avulla. Oppimisprosessin tarkoituksena on auttaa myös kumppanijärjestöjä systematisoimaan ja dokumentoimaan toimintatapojaan. Myös muut kehitystoimijat Somalimaassa voivat hyödyntää Solidaarisuuden manuaalia sen valmistuttua.

Manuaalin pienyrittäjyysosiossa lähtötasoltaan erilaiset naiset saavat uusia taitoja lähtien luku- ja kirjoitustaidosta aina markkinalähtöiseen tuotekehittelyyn. Naisten ja perheiden toimeentulon tukeminen

antaa mahdollisuuden nostaa keskusteluun myös sukupuolittuneen väkivallan, silpomisperinteen ja ahtaisten sukupuoliroolien kaltaisia sensitiivisiä aiheita. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa käsitellään ihmisoikeusrikkomuksena mutta myös naisten taloudellista toimeliaisuutta rajoittavana tekijänä. Myös yhteisöjen miehiä osallistetaan keskusteluun, jotta he eivät kokisi naisten taloudellista toimeliaisuutta uhkana vaan mahdollisuutena vahvistaa perheen ja koko yhteisön toimeentulopohjaa.

Vuoden aikana työryhmä kartoittaa hankkeiden naishyödynsaajien toimeentuloon liittyviä väkivallan muotoja sekä työstää käytäntöjä väkivallan ehkäisemiseksi. Yrittäjyysosiota varten työryhmä kouluttaa hyödynsaajanaisia lukemisessa, laskemisessa sekä perusyrittäjätaidoissa. Testatut työmenetelmät dokumentoidaan manuaaliin.

Network against FGM/C in Somaliland (NAFIS) – Silpomisen vastaisen työn koordinaation ja vaikuttavuuden vahvistaminen (jatko-hanke)

- Tarkoitus: poliittiset, uskonnolliset ja perinteiset johtajat sekä kansalaisjärjestöt edistävät yhdessä silpomisen vastaisen kansallisen toimintaohjelman laatimista
- Hankevaihe: toteutusvuosi 2/4
- Budjetti 2019: 62 000 €
- Hyödynsaajat 2018-21: suorat 3 820 / epäsuorat 22 920

Silpomisen vastaista työtä tekevien järjestöjen kattojärjestö NAFIS vahvistaa silpomista vastustavien paikallisten kansalaisjärjestöjen, uskonnollisten ja perinteisten johtajien yhtenäistä ääntä poliittisten vaikuttajien suuntaan silpomisen kriminalisoivan lakialoitteen ja toimintaohjelman voimaan saattamiseksi. Tavoitteena on saada laki säädetyksi ennen seuraavia (näillä näkymin vuonna 2019 järjestettäviä) parlamenttivaaleja, koska nykyisten kansanedustajien käännättämiseksi lain puolelle on tehty töitä usean vuoden ajan.

NAFIS koordinoi kansalaisjärjestöjen vaikuttamistyötä järjestämällä valtakunnallisia ja alueellisia koordinaatitapaamisia, ja organisoimalla vaikuttamiskampanjoita mm. kansainvälisenä silpomisen vastaisena päivänä (6.2.) ja kansainvälisenä naistenpäivänä (8.3.). NAFIS pilotoi Solidaarisuuden tuella myös ylisukupolvisten ruohonjuuritason dialogien järjestämistä muutamassa kylässä Hargeisan alueella. Pilotin tavoitteena on helpottaa keskustelua silpomisperinteestä miesten ja naisten, nuorten ja vanhojen kesken. Somalimaassa yhä useampi vastustaa varsinkin silpomisen laajempaa ns. faraonista muotoa, mutta mielipide pidetään usein omana tietona kuvitellen muiden tukevan perinteen jatkumista. Lisäämällä avointa keskustelua todellisista mielipiteistä NAFIS tukee kansalaisaktiivisuutta ja kanavoi painetta vastuunkantajien suuntaan silpomisen vastaisten toimien vauhdittamiseksi.

Candlelight for Health, Education and Environment (CLHE) – Silpomisperinteen ehkäisytyön kytkeminen toimeentulotyöhön Sahilin ja Awdalin alueilla

- Tarkoitus: tietoisuus silpomisen haitoista ja halu luopua perinteestä lisääntyy
- Hankevaihe: suunnittelu- ja toteutusvuosi 2/4
- Budjetti 2019: 122 500 €
- Hyödynsaajat 2018-21: suorat 106 / epäsuorat 742

CLHE:n hankkeessa silpomisen vastainen työ kytketään osaksi Solidaarisuuden tukemaa toimeentulotyötä neljässä Sahilin alueen kylässä, ja osaksi norjalaisen *Development Fundin* tukemaa toimeentulotyötä kahdessa Awdalin alueen kylässä. Näin toimimalla helpotetaan sensitiivisen aiheen käsittelyä kuivuudesta kärsivissä maaseutuyhteisöissä, joissa silpomista ei useimmiten pidetä ongelmana vaan arvokkaana, tyttöjen 'puhtauden', neitsyyden ja siten avioliittokelpoisuuden takaavana käytäntönä. Lämpileikkaavaa toimintamallia kehitetään siten, että se olisi sovitettavissa kaikkiin CLHE:n toteuttamiin toimeentulohankkeisiin.

CLHE kouluttaa jokaiseen kylään vapaaehtoisen fasilitaattorin. Fasilitaattorit järjestävät kylissä keskustelutilaisuuksia ja tukevat paikallisia kyläkomiteoita. Kyläkomiteoita kannustetaan julkisesti irtisanoutumaan silpomisperinteestä. Julkinen kollektiivinen irtisanoutuminen helpottaa yksittäisen perheen päätöstä luopua aiemmin arvostetusta perinteestä.

Lisäksi CLHE rekrytoi Hargeisassa ja Buraossa yliopisto-opiskelijoita silpomisen vastaiseen vapaaehtoistyöhön. Opiskelijoita sparrataan puheiden kirjoittamisessa ja pitämisessä, heidän verkostoitumistaan tuetaan yhteisen foorumin kautta ja heitä kannustetaan kirjoittamaan opinnäytetöitään silpomisperinteen ehkäisyyn liittyen. Opiskelijoiden kanssa tuotetaan myös televisio-ohjelma, nuorille suunnattu julkaisu sekä säännöllisiä Facebook-päivityksiä.

Somaliland Youth and Development Voluntary Organization (SOYDAVO) – Naisten voimaantumisen tukeminen väkivaltaa ehkäisemällä ja naisten taloudellista asemaa vahvistamalla Togdheerin alueella

- Tarkoitus: naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen asenne ja naisten taloudellinen asema vahvistuvat Togdheerin alueella
- Hankevaihe: suunnittelu- ja toteutusvuosi 2/4
- Budjetti 2019: 146 000 €
- Hyödynsaajat 2018-21: suorat 5 030 / epäsuorat 30 180

Hanketta toteutetaan Togdheerin alueella, Buraon kaupunkia ympäröivissä kylissä ja maansisäisten pakolaisten leireillä. Hankkeen suorista hyödynsaajista valtaosa on naisia, ja osa heistä kuuluu saksalaisen *KinderNotHilfe*-järjestön tukemiin naisten selfhelp-ryhmiin. SOYDAVO järjestää naisille keskustelu- ja koulutustilaisuuksia silpomisperinteen terveyshaitoista ja uskonnollisten johtajien näkemyksistä, jotka tuomitsevat etenkin laajan ns. faraonisen silpomisen. Silpomista ehkäistään myös kouluttamalla selfhelp-ryhmiä koordinoivia 'klusteriryhmiä' (*Cluster Level Association*) sekä tukemalla ja perustamalla hankekyliin silpomisen vastaisia kyläkomiteoita.

Noin 200 (vuonna 2019 sata naista, vuonna 2020 sata naista) sivutoimista pienyritystoimintaa harjoittavan naisen yrittäjyyshaittoja tuetaan alkaen luku-, kirjoitus- ja laskutaidon vahvistamisesta sekä yritystoiminnan perusasioista. Hyödynsaajanaisten lähipiiriin kuuluvien miesten ja poikien kanssa keskustellaan naisiin kohdistuvan väkivallan, etenkin naisten sukuelinten silpomisen haittavaikutuksista sekä naisten taloudellisen roolin merkityksestä perheelle ja yhteisölle. Tavoitteena on purkaa jäykkiä sukupuolirooleja ja vahvistaa naisten asemaa perheen ja yhteisön päätöksenteossa.

Candlelight for Health, Environment and Education (CLHE) – sisalin arvoketjun kehittäminen Buraon ja Sheikhin kunnissa

- Tarkoitus: käsityöläisnaisten toimeentulo ja asema yhteisöissä on parantunut
- Hankevaihe: toteutusvuosi 2/4
- Budjetti 2019: 163 500 €
- Hyödynsaajat: suorat 595, epäsuorat 5 630

Vuonna 2014 aloitetun hankkeen toisen vaiheen tavoitteena on saada sisalin viljely kestäväälle pohjalle Somalimaan erittäin ilmastoherkissä olosuhteissa, sekä kehittää sisalista käsityötuotteita valmistavien naisten yritystoiminnan kannattavuutta. Hanke toimii neljässä yhteisössä. Uutena elementtinä hankkeeseen tuodaan naisten sukuelinten silpomisen vastainen työ (ks. toinen CLHE-hankekuvaus yllä). Tämä tukee CLHE:n omaa strategista suunnitelmaa sisällyttää silpomisen vastainen työ osaksi kaikkia järjestön hankkeita. Naisten peruselämäntaitoja kehitetään mm. luku-, kirjoitus- ja laskutaitokoulutuksilla.

Yhteensä 70 kotitalouden tuotantojärjestelmien ilmastokestävyyttä tuetaan Godaweyn kylässä parantamalla vesitaloutta, suojaamalla maaperää tulvilta, kasvattamalla maataloustuottajien tuotanto- ja myyntiosaamista sekä tekemällä tuotantoa tukevia investointeja. Godaweyn kylän tulvavedenkeruualtaan

rakentaminen saatetaan päätöksen ja sen yhteyteen asennetaan kastelujärjestelmä. Hyödynsaajien osaamista vesivarojen tehokkaasta käytöstä kasvatetaan. Altaan ympärille perustetaan ruokakasvien viljelypalstoja. Neljän kylän taimitarhoihin hankitaan 12,000 jalostettua sisältainta ja sisälin peltopinta-alaa kasvatetaan siirtämällä taimia taimitarhasta hyödynsaajien maille lähinnä viheraidoiksi sekä suojaamaan patoaltaan reunoja.

Neljän kylän naisryhmiä koulutetaan käsityötuotteiden valmistuksessa, suunnittelussa ja markkinoinnissa. Kaikki 140 naista osallistuvat luku- ja laskutaitokoulutuksiin. Tuotekehittelyssä ja valmistustekniikoissa hyödynnetään kenialaista asiantuntemusta. Miehet osallistuvat tuotekehittelyyn valmistamalla sisältuotteisiin nahkaosia paikallisesta nahasta. Lähialueen markkinoita kartoitetaan pienin selvityksin ja tutustumalla konkreettisesti markkinoihin kaupunkivierailujen yhteydessä.

Agriculture Development Organization (ADO) – pientuottajien toimeentuloresilienssin parantaminen Togdheerin alueella

- Tarkoitus: hyödynsaajien tuotantojärjestelmien ilmastokestävyys on parantunut
- Hankevaihe: toteutusvuosi 3/3
- Budjetti 2019: 154 500 €
- Hyödynsaajat: suorat 300, epäsuorat 5600

Vuonna 2016 alkaneen hankkeen toisen vaiheen tavoitteena on edistää siementen, vihannesten ja seesamin arvoketjujen kannattavuutta parantamalla veden saatavuutta, lisäämällä pientuottajien tuotantotaitoja, kasvattamalla viljelypinta-alaa, lisäämällä hyvälaatuisten ja kuivuutta kestävien siementen saatavuutta, sekä investoimalla tuotantoteknologiaan. Hanke tukee pääosin Beerin Hawara-osuuskunnan viljelijöitä ja osuuskunnan kaupallista kehitystä. Beeratossa hanke antaa maatalousneuvontaa, edistää naisten luku- ja kirjoitustaitoa ja Beeraton maanviljelijät käyttävät hankkeen perustamaa Beerin siemenpankkia.

Beerin kylässä vuonna 2015 rakennettua sadevedenkeruujärjestelmää käyttää mm. 40 naisen hallinnoima vihannes- ja hedelmätila, jolla on käytössään neljä suurta kasvihuonetta. Vuonna 2019 kehitetään edelleen naisryhmän tuotanto-, markkinointi- ja myyntikapasiteettia koulutuksen ja neuvonnan avulla. Hankkeessa tutkitaan ja kehitetään vihannesten tuotantoa varten sopivaa kompostoitua paikallista lannoitetta, mikä alentaa tuotantokustannuksia.

Keruualtaan ympärille perustetulla kuivan alueen tuotantomenetelmiä tutkivalla 5 hehtaarin tutkimustilalla jatketaan siementen testausta (durra, maissi, vihannekset ja palkokasvit). ADO neuvottelee tutkimustilan hallinnoinnista Somalimaan maatalousministeriön, vesiministeriön ja Buraon yliopiston kanssa. Tutkimustila on mahdollista yhdistää osaksi maan kansallista maataloustutkimusverkostoa.

Beerin ja Beeraton kylissä tehtiin heinäkuussa 2018 vesianalyysi, joka kartoitti alueiden pohjavesiesiintymien määrää ja laatua, sekä tulvaveden keräysmahdollisuutta. Analyysin perusteella kummankin kylän pohjavesivarat ovat riittämättömät tukemaan kestävästä kasvintuotantoa. Vuonna 2019 hanke kartoittaa, miten varastoida ja hyödyntää sadevettä seesamin tuotantovarmuuden parantamiseksi ohjelman budjetin raameissa. Beeriin perustetaan 100 viljelijän yhteinen 40 hehtaarin seesamipelto Hawara-osuuskunnan seesamiöljyn kaupallisen tuotannon tukemiseksi. Somalimaan maataloustutkimus on olematonta ja ratkaisuja etsittäessä ADO tukeutuu verkostoihinsa, mm. FAO:on.

Beerin kylässä Hawara-osuuskunnan toimintakapasiteettia kehitetään edelleen koulutuksen ja neuvonnan avulla, sekä perustamalla myynnistä vastaavia työryhmiä osuuskunnan sisälle. Kolmen vuoden kuivuuden aikana tulvavettä ei voinut kerätä, minkä seurauksena osuuskunnan tuotantovolyymit- ja varmuus ovat edelleen alhaiset. Tästä syystä hanketta päätettiin jatkaa ja laajentaa Beeratoon vuosina 2020-21. Vuoden 2019 aikana hankkeessa tehdään 2020-21 exit-vaiheen suunnittelua tukevia analyysejä ja varsinaisen loppuevaluaatio siirretään vuodelle 2021. Solidaarisuus ei laajenna ohjelmatyötä ADO:n kanssa tällä ohjelmakaudella Erigavoon.

NICARAGUA

Cooperative Multisectoral Campo Verde Madriz R.L. (COMCAVEM) – Kuivan alueen maatalouden ilmastokestävyyden lisääminen Madrizin ja Estelin alueella

- Tarkoitus: COMCAVEM osuuskunnan maatalojen tuotantojärjestelmät ovat ilmastokestäviä
- Hankevaihe: toteutusvuosi 2/3
- Budjetti 2019: 92 500 €
- Hyödynsaajat 2018-21: suorat 276 / epäsuorat 1 240

Pohjois-Nicaraguan kuivalla alueella Solidaarisuus jatkaa COMCAVEM-osuuskunnan maatalousarvoketjujen ilmastokestävyyden tukemista neuvonnan avulla ja optimoimalla vesivarojen käyttöä. Kehitettävät arvoketjut ovat vihannekset ja hedelmät, lehmänmaito- ja liha, kananmunat ja -liha, porsastalous, porsaanliha, sekä kutunmaito ja vuohenliha.

Nicaraguan poliittinen kriisi on vuoden 2018 aikana näkynyt ja tuntunut paljon enemmän kaupungeissa kuin pienissä maaseutuyhteisöissä. Pohjois-Nicaraguassa ilmastokestävyyshankkeen piiriin kuuluvissa yhteisöissä ei ole esiintynyt mielenosoituksia eikä väkivaltaa, vaikkakin ilmapiiri on jännittynyt. Vuonna 2019 Nicaraguan talous todennäköisesti ajautuu yhä syvempään lamaan. Keski-Amerikan alueelle ennakoitaan jonkinasteista Niño-ilmiötä, joka toteutuessaan merkitsee sitä, että vuoden 2019 sateet jäävät taas keskiarvosademääriä pienemmiksi ja sateissa esiintyy epäsäännöllisyyksiä.

Taluskriisin ja ilmastotekijöiden yhteisvaikutukset heikentävät erityisesti pienten ja keskisuurten viljelijöiden ja karjankasvattajien kykyä harjoittaa kannattavaa maataloutta. Samainen tilanne tarjoaa kuitenkin markkinoita niille pienille ja keskisuurille tuottajille, jotka kykenevät ylläpitämään tuotantoaan kohtuullisella tehokkuustasolla. Tähän ryhmään kuuluu suuri osa ilmastokestävyyshankkeeseen osallistuvista tuottajista, joilla jo nykyisin on keskiarvotuottajia parempi kyky suunnitella tuotantotoimia ja vastata ilmastotekijöiden aiheuttamiin haasteisiin. Hankkeeseen osallistuvien viljelijöiden käytettävissä on myös erilaisia tuottajien välisiä yhteistyömekanismeja, joiden kautta esimerkiksi karjankasvattajilla on paremmat mahdollisuudet saada rehua kuivimpien kausien aikana, ja viljelijöillä on parempia mahdollisuuksia hankkia tarvitsemansa siemenet ja torjunta-aineet. Rakennetut vesialtaat ja kastelujärjestelmät ovat myös tärkeitä resursseja tuottavuuden varmistamisessa.

Hanke tukee yhteisöjen vesitaloutta rakentamalla sadevesien keruualtaita ja kaivoja, sekä asentamalla tippakastelujärjestelmiä. Arvoketjujen toimivuutta tuetaan investoinneilla, kuten pienkanalat, -sikalat ja peltisiilot, sekä neuvonnalla. COMCAVEM:in maatalousneuvojen lisäksi tietotaitoverkostossa on mukana parikymmentä aktiivista vertaisneuvojaa. Maatilasuunnitelmien tekemistä jatketaan yhdessä hyödynsaajien kanssa. Samaan aikaan toteutetaan seurantaprosessi, jossa selvitetään, miten tuottajat ovat toteuttaneet tekemiään maatilasuunnitelmia ja millaisia tuloksia niistä on tässä vaiheessa ollut.

COMCAVEM valmistelee vuoden 2018 lopulla sopimusta Hondurasissa toimivaan Zamoranon maatalousyliopiston kanssa asiantuntijayhteistyöstä nautakarjataloutta ilmastokestävämmän vuohitalouden arvoketjun kehittämiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan vuohien hoitoon, terveyteen sekä rehuhoitoon liittyvä koulutus. Perustuotannon koulutuksen jälkeen toteutetaan jalostusvaiheen koulutus, jossa käsitellään kutunjuuston ja muiden maitotuotteiden valmistamista sekä lihanjalostusta. Lisäksi pyritään järjestämään vähintään yksi kokemusten vaihtovierailu Hondurasin puolelle San Marcosin vuohitarhoihin.

Manos Nicas -verkosto – mies- ja naiskäsityöläisten inhimillinen ja taloudellinen voimaannuttaminen Pohjois-Nicaraguassa

- Tarkoitus: nais- ja mieskäsityöläisillä on taitoja sekä uskoa johtaa yritystään ja omaa elämäänsä kohti parempaa tulevaisuutta
- Hankevaihe: toteutusvuosi 2/3
- Budjetti 2019: 224 000 €

- Hyödynsaajat 2018-21: suorat 315 / epäsuorat 950

Nicaraguan käsityötuotteiden kotimaiset markkinat kärsivät syvän poliittisen kriisin aiheuttamasta lamasta. Nicaraguaan suuntautuva matkailu on romahtanut eikä elpyminen lähde käyntiin vielä 2019. Käsityöarvoketjujen kehityshankkeessa ehdottomasti tärkein asia on etsiä korvaavia markkinoita toimimattomien kotimarkkinoiden tilalle. Mahdollisia markkinoita on löydetty Costa Ricasta ja Yhdysvalloista. Näiden markkinoiden kartoittaminen ja avaaminen nicaragualaisille käsityötuotteille tuottaa merkittävää pysyvää hyötyä ja suuria kehitysmahdollisuuksia Nicaraguan käsityöläissektorille.

Hanke on aikaisempina vuosina parantanut *Manos Nicas* -tuotteita niin, että AID TO ARTISANS -järjestön asiantuntijat uskovat niiden jo menevän hyvin kaupaksi Costa Ricassa. Projektissa on tunnistettu ne tuoteryhmät, jotka pienten parannusten ja tuotantotapojen korjausten jälkeen ovat 2019 valmiita tarjottavaksi ulkomaisille markkinoille.

Vuoden alkupuolella keskitytään tuotetarjonnan viimeistelyyn, jotta saadaan kokoon se tuotevalikoima, jolla tehdään ensimmäiset myyntikokeilut ensin Costa Ricassa ja sen jälkeen Miamissa. *Manos Nicas* -kaupoista pidetään yllä Granadan ja Managuan myyntipisteitä, jotta *Manos Nicas* -konsepti ei tyystin katoa Nicaraguan markkinoilta. Poliittisen kriisin hälventyessä *Manos Nicas* -tuotteiden myyntiä voidaan nopeasti lisätä näiden kahden myyntipisteen kautta.

Vuoden aikana tehdään ATA:n asiantuntijoiden tukemana perusteellinen selvitys Costa Rican kotimaisista ja turistimarkkinoista. Hanketiimi solmii suhteet Costa Rican matkailuhallitukseen (ICT) tavoitteena saada *Manos Nicas* -myyntijärjestelmä toimimaan Costa Ricassa hyvässä yhteistyössä sikäläisen matkailusektorin kanssa.

ATA:n avulla hanke on saanut paljon hyödyllistä tietoa Yhdysvaltojen lahjavaramarkkinoista ja on löytänyt hyvän paikallisen markkinan Miamista ja muun Floridan alueelta. Miamissa on nicaragualaisia yrittäjiä, jotka ovat kiinnostuneita myymään Nicaraguan käsityötuotteita, jos tuotteet ovat helposti saatavilla jälleenmyyntiä varten. Vuoden aikana selvitetään mahdolliset liittolaiset, joiden kautta *Manos Nicas* -tuotteet voitaisiin saada Miamin markkinoille.